

Çıkmiş
Soruların
paralelinde özgün
sorulara yer
verilmiştir.

2026 DGS

Dikey Geçiş Sınavı

ÇEVİR
ÇEVİR

KONU
SORU

DATA
YAYINLARI

DGS ÇEVİR KONU ÇEVİR SORU

YAZAR

Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir.
Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının basımı,
çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

BU KİTAP T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI'NIN
BANDROLÜ İLE SATILMAKTADIR

ISBN

978-605-7511-09-6

SERTİFİKA NO

40447

KAPAK TASARIMI

Data Yayınları Grafik Ekibi

SAYFA TASARIMI

Data Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital Matbaacılık - ANKARA

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 29 95 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.datayayinlari.com

bilgi@datayayinlari.com

İÇİNDEKİLER

Sayısal Mantık

SAYI DİZİLERİ	8
ŞEKİL TABANLI MANTIKSAL AKIL YÜRÜTME	12
PROBLEM TABANLI MANTIKSAL AKIL YÜRÜTME	16
ŞİFRELEME	24
GENEL TARAMA TESTLERİ	28

Sözel Mantık

SÖZEL MANTIK -I	50
SÖZEL MANTIK -II	54
SÖZEL MANTIK -III	58
SÖZEL MANTIK -IV	62
SÖZEL MANTIK -V	66

Sayısal Yetenek

TEMEL İŞLEMLER	86
SAYILAR – 1	90
SAYILAR – 2	94
ASAL ÇARPANLARA AYIRMA ve FAKTÖRİYEL	98
BÖLME – BÖLÜNEBİLME	102

OBEB – OKEK	106
RASYONEL SAYILAR	110
ONDALIKLI SAYILAR	114
BİRİNCİ DERECEDEN DENKLEMLER	118
BASİT EŞİTSİZLİKLER	122
MUTLAK DEĞER	126
ÜSLÜ SAYILAR	130
KÖKLÜ SAYILAR	134
ÇARPANLARA AYIRMA	138
ORAN - ORANTI	142
SAYI - KESİR PROBLEMLERİ	146
YAŞ PROBLEMLERİ	150
YÜZDE - KÂR - ZARAR PROBLEMLERİ	154
KARIŞIM PROBLEMLERİ	158
FAİZ PROBLEMLERİ	162
İŞÇİ - HAVUZ PROBLEMLERİ	166
HAREKET PROBLEMLERİ	170
GRAFİK PROBLEMLERİ	174
KÜMELER – I	178
KÜMELER – II	182
İŞLEM	186
MODÜLER ARİTMETİK	190

PERMÜTASYON - KOMBİNASYON	194
OLASILIK	198
GEOMETRİK KAVRAMLAR – I	202
GEOMETRİK KAVRAMLAR – II	206
ÜÇGENDE AÇI – KENAR BAĞINTILARI	210
DİK ÜÇGEN	214
İKİZKENAR – EŞKENAR ÜÇGEN	218
ÜÇGENDE AÇIORTAY BAĞINTILARI	222
ÜÇGENDE KENARORTAY BAĞINTILARI	226
ÜÇGENDE BENZERLİK	230
ÜÇGENDE ALAN	234
3.TABAN ARİTMETİĞİ	236
DÖRTGENLER	238
PARALELKENAR VE EŞKENAR DÖRTGEN	242
DİKDÖRTGEN VE KARE	246
YAMUK VE DELTOİD	250
ÇEMBERDE AÇI VE UZUNLUK - I	254
ÇEMBERDE AÇI VE UZUNLUK - II	258
DAİREDE ALAN	262
ANALİTİK GEOMETRİ - I	266
ANALİTİK GEOMETRİ – II	270
KATI CİSİMLERİN ALAN VE HACİMLERİ	274

Sözel Yetenek

ANLAMLARINA GÖRE SÖZCÜKLER	280
ANLAM İLİŞKİLERİNE GÖRE SÖZCÜKLER	284
ANLAMCA KALIPLAŞMIŞ SÖZ ÖBEKLERİ	288
CÜMLEDE ANLAM - I	292
CÜMLEDE ANLAM - II	296
PARAGRAFİN YAPISI VE PARAGRAF TÜRLERİ	300
PARAGRAFTA ANLATIM ÖZELLİKLERİ	304
PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE	308
PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCELER	312
PARAGRAFTA KONU VE PARAGRAFİN BAŞLIĞI	316
DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI	320
PARAGRAFTA ANLATIM BİÇİMLERİ	324
SINAVDA ÇIKAN SORU TARZLARI - I	328
SINAVDA ÇIKAN SORU TARZLARI - II ANLAM BÜTÜNLÜĞÜNÜ BOZAN CÜMLEYİ BULMA	332
SINAVDA ÇIKAN SORU TARZLARI - III YER DEĞİŞTİRMESİ GEREKEN CÜMLEYİ BULMA	336
SINAVDA ÇIKAN SORU TARZLARI - IV KESİN OLARAK ÇIKARILACAK YARGIYI BULMA	340
SINAVDA ÇIKAN SORU TARZLARI - V CÜMLE - PARAGRAF OLUŞTURMA	344

SAYISAL MANTIK

SAYI DİZİLERİ

Sayı dizileri sayıların belirli bir kurala göre artış veya azalışı veya belirli bir çarpanla çarpılması sonucu oluşan diziler veya çeşitli kurallara göre devam eden sayılardan oluşur.

a. Aritmetik Dizi

Bir sayı dizisinin ardışık terimleri arasındaki fark daima eşit ise bu sayı dizileri aritmetik dizidir. Sayı dizisinin ardışık terimleri arasındaki farka ortak fark denir.

Örnek

$a_1, a_2, a_3, a_4, \dots, a_n$ aritmetik dizisinde

$$a_2 - a_1 = a_3 - a_2 = \dots,$$

$$a_n - a_{n-1} = a_{n-1} - a_{n-2} \dots \text{ olmalıdır.}$$

Örnek

1, 3, 5, 7, 9, 11, ... dizisi bir aritmetik dizi olup olmadığını inceleyelim.

Çözüm

$$\left. \begin{array}{l} a_1 = 1 \\ a_2 = 3 \end{array} \right\} \text{fark 2}$$

$$\left. \begin{array}{l} a_3 = 5 \\ a_4 = 7 \end{array} \right\} \text{fark 2}$$

Yukarıda da görüldüğü gibi dizinin ardışık terimleri arasındaki fark 2 olup dizi, aritmetik dizidir.

b. Aritmetik Dizilerde Genel Terim Bulma

Aritmetik dizilerde genel terim özellikle dizinin ilerleyen terimlerini kısa yoldan bulmak için kullanılır.

Formül:

$$n. \text{ terim} = \text{ilk terim} + (n-1) \cdot \text{ortak fark}$$

Genel terim nasıl bulunur, şimdi bunu örnek üzerinde açıklayalım.

Örnek:

1, 3, 5, 7, 9, ... aritmetik dizisinin genel terimini ve 100. terimini bulalım.

$$\text{Ortak fark: } 3-1 = 5-3 = 7-5 = 2' \text{ dir.}$$

$$\text{Genel terim} = \text{ilk terim} + (n-1) \cdot \text{ortak fark}$$

$$\text{Genel terim} = 1 + (n-1) \cdot 2$$

$$\text{Genel terim} = 1 + 2n - 2$$

$$\text{Genel terim} = 2n - 1 \text{ olur.}$$

100. terimini n yerine 100 koyduğumuzda buluruz.

$$100. \text{ terim } 2 \cdot 100 - 1 = 199 \text{ olur.}$$

Örnek

Aşağıda bir şekil örüntüsü verilmiştir.

1. Adım

2. Adım

3. Adım

Buna göre bu şekil örüntüsünün 21. adımındaki şeklin kenar sayısı kaçtır?

- A) 45 B) 48 C) 60 D) 64 E) 72

Çözüm

Şekil örüntüsünün;

- adımındaki çokgen 4,
- adımındaki çokgen 7,
- adımındaki çokgen 10 kenarlıdır.

Buna göre örüntü 4, 7, 10, ... şeklinde devam etmektedir.

Dikkat edilirse ortak farkı 3 olan bir aritmetik dizi vardır.

$$\text{Genel terim} = \text{ilk terim} + (n-1) \cdot \text{ortak fark}$$

$$\text{Genel terim} = 4 + (n-1) \cdot 3$$

$$\text{Genel terim} = 3n + 1 \text{ olur.}$$

$$21. \text{ adımındaki çokgenin kenar sayısı } 3 \cdot 21 + 1 = 64' \text{ tür.}$$

1. Geometrik Dizi

Sayı dizisinde ardışık terimlerin bölümü birbirine eşit ise, bu tip dizilere geometrik dizi denir.

$$\frac{a_2}{a_1} = \frac{a_3}{a_2} = \frac{a_4}{a_3} = \dots = \frac{a_n}{a_{n-1}} = k$$

Geometrik dizilerde olmalıdır.

👁 Örnek

3, 6, 12, 24, 48 dizisinin geometrik dizi olup olmadığını inceleyelim.

😊 Çözüm

İfadenin geometrik dizi olması için $\frac{a_2}{a_1} = \frac{a_4}{a_3}$ olması gerekir.

$a_1 = 3, a_2 = 6, a_3 = 12, a_4 = 24$ ise $\frac{6}{3} = \frac{12}{6} = 2$ olduğundan dizi geometrik dizidir.

Geometrik dizide genel terim bulma:

a_n : genel terim

a_1 : ilk terim

r: ortak çarpan olmak üzere;

$a_n = a_1 \cdot r^{n-1}$ formülüyle bulunur.

👁 Örnek

4, 8, 16, 32,... dizisinin genel terimini ve 32. terimini bulalım.

😊 Çözüm

a_n : genel terim

a_1 : 4

r: $\frac{8}{4} = 2$

$a_n = 4 \cdot 2^{n-1}$ olur. Bu ifadede 4 yerine 2^2 yazıldığında

$a_n = 2^2 \cdot 2^{n-1} = 2^{n+1}$ olur.

Bu dizinin 32. terimi: $2^{32+1} = 2^{33}$ olur.

2. Özel Sayı Örüntüleri

Özel sayı örüntüleri aritmetik ve geometrik dizilerden farklı olarak oluşan örüntülerdir.

👁 Örnek

1, 4, 9, 16,... örüntüsünün genel terimini ve 20. terimini bulalım.

😊 Çözüm

1, 4, 9, 16,... örüntüsünde; $1=1^2, 4=2^2, 9=3^2, 16=4^2$ olduğu görülmektedir.

Buna göre örüntünün her terimi terim sırasının karesine eşittir, yani genel terimi n^2 olur.

Buna göre 20. terimi n yerine 20 yazıldığında $20^2=400$ olur.

👁 Örnek

1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, ... sayı örüntüsü devam ettirildiğinde 34'ten sonra gelecek iki sayının toplamı kaçtır?

😊 Çözüm

Sayı örüntüsünde ilk iki terimden sonraki terimler kendinden önceki iki terimin toplamı şeklinde yazılabilmektedir.

1, 1, $\underbrace{1+1}_2, \underbrace{1+2}_3, \underbrace{2+3}_5, \underbrace{3+5}_8, \underbrace{5+8}_{13}, \underbrace{8+13}_{21}, \dots$

şeklinde devam etmektedir.

34'ten sonraki iki terim: $\underbrace{21+34}_{55}, \underbrace{34+55}_{89}, \dots$ olur.

Buna göre $55+89 = 144$ olur.

👁 Örnek

3	7	15	31	64	127
---	---	----	----	----	-----

Yukarıdaki sayı dizisinde kurala uymayan sayı aşağıdakilerden hangisidir?

A) 7 B) 15 C) 31 D) 64 E) 127

😊 Çözüm

Dizide ilk sayı 2 ile çarpılıp 1 eklenerek bir sonraki sayının yerine yazılmıştır.

3 (x2 +1) 7 (x2 +1) 15 (x2 +1) 31 (x2 +1) 63 (x2 +1) 127

Buna göre 64 sayısı kurala uymamaktadır ve yerine 63 sayısı gelmelidir.

ÇÖZÜMLÜ TEST

1.

2	3	5	8	13	21	34
---	---	---	---	----	----	----

Yukarıdaki sayı dizisi bir kurala göre oluşturulmuştur. Bu kurala göre, 34'ten sonra gelmesi gereken sayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 47 B) 49 C) 51 D) 53 E) 55

2.

3000			
60		50	
6	X	5	
3	2	5	1

Yukarıdaki sayı piramidi belli bir kurala göre oluşturulmuştur. Buna göre X sayısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 10 B) 12 C) 14 D) 16 E) 18

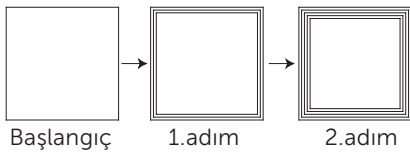
3.

I	13	17	29
II	9	12	20
III	15	23	37
IV	18	11	X

Yukarıdaki sayı matrisi belli bir kurala göre hazırlanmıştır. Bu kurala göre X sayısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 24 B) 26 C) 28 D) 30 E) 32

4.

Yukarıdaki şekilde oluşturulan fraktal modelinin 5. adımındaki toplam kare sayısı kaçtır?

- A) 7 B) 9 C) 11 D) 13 E) 15

5. - 7. soruları aşağıdaki bilgilere göre cevaplayınız.

1						
3		5		7		
9	11	13	15	17		
19	21	23	25	27	29	31

Yukarıdaki örüntüde verilen sayılar şekildeki gibi devam etmektedir. 1. satırda 1, 2. satırda 3 ve 3. satırda 5 sayı bulunmaktadır.

Satırlar verilen kurala göre devam etmektedir.

5. 10. satırın tam ortasındaki sayı kaçtır?

- A) 179 B) 181 C) 183 D) 185 E) 187

6. Aşağıdaki sayılardan hangisi 59 sayısı ile aynı sütunda değildir?

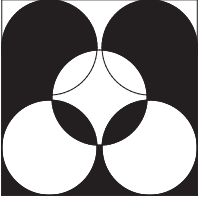
- A) 23 B) 39 C) 83 D) 113 E) 143

7. 12. satırdaki son sayı kaçtır?

- A) 287 B) 285 C) 291 D) 293 E) 295

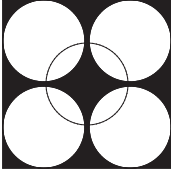
ÇÖZÜMLÜ TEST

1.

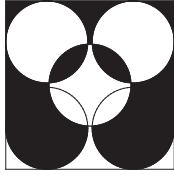

Yukarıdaki şeklin negatifi aşağıdakilerden hangisidir?

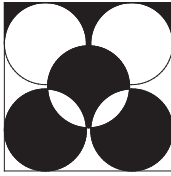
A)

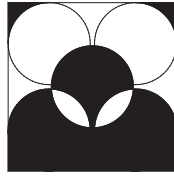
B)

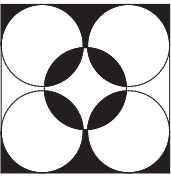
C)

D)

E)

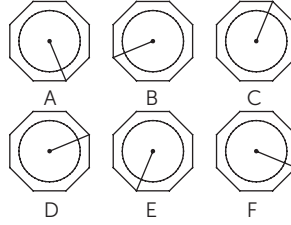
2.

Yukarıdaki ilk üç satırda sıralanan şekiller belli bir kurala göre sıralanmıştır. Bu kurala göre IV. satır aşağıdakilerden hangisidir?

3.

Yukarıdaki şekillerden C şekli birinci şekil olarak alınır, oluşturulan şekil dizisinde E şekli kaçinci sırada yer alır?

A) 2

B) 3

C) 4

D) 5

E) 6

4.

Yukarıdaki şekil dizisi bir kurala göre çizilmiştir. Bu kurala göre sıradaki şekil aşağıdakilerden hangisidir?

A)

B)

C)

D)

E)

5.

Yukarıda verilen şekillerden biri, bir özelliğinden dolayı diğerlerinden farklıdır. Farklı olan şekil hangisidir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

E) V

SAYISAL YETENEK

TEMEL İŞLEMLER

1. İşlem Sırası

İşlem sırası matematik problemlerinde dikkat edilmesi gereken ilk noktadır. Bir işaret veya parantezin sonucu değiştirebileceği gibi bu işaretleri yanlış yorumlamadan kaynaklanan işlemler de bambaşka sonuçlar bulmanıza sebebiyet vermektedir. İşlem sırası şu adımlardan oluşur:

1. Öncelikle parantez içi işlemler yapılır. En içteki parantezden başlanır.
2. Çarpma ve bölme işlemleri yapılır. Çarpma ve bölme işlemlerinde öncelik işlem sırasına göre soldan sağa doğru belirlenir.
3. Toplama ve çıkarma işlemleri yapılır.

Bu işlemler soldan sağa olarak yapılır. Yani işlemin solundan başlayarak önce parantez içindekileri sonra çarpma ve bölme işlemlerini en son ise toplama ve çıkarma işlemlerini yaparak sonuca ulaşırız.

Örnek

$7 + (-3 + (7 - 4 \cdot 3 : 6))$ işleminin sonucunu bulalım.

Çözüm

$$\begin{aligned} &7 + (-3 + (7 - 4 \cdot 3 : 6)) \\ &7 + (-3 + (7 - 12 : 6)) \\ &7 + (-3 + (7 - 2)) \\ &7 + (-3 + 5) \\ &7 + (2) = 7 + 2 = 9 \text{ bulunur.} \end{aligned}$$

Örnek

$12 - [5 - 8 - (-7)]$ işleminin sonucu kaçtır?

- A) -8 B) -2 C) 2 D) 6 E) 8

Çözüm

$$\begin{aligned} 12 - [5 - 8 - (-7)] &= 12 - [5 - 8 + 7] = 12 - (12 - 8) \\ &= 12 - 4 = 8 \end{aligned}$$

2. Sadeleştirme İşlemleri

Sadeleştirme işlemleri çarpma ya da bölme durumundaki iki sayı ya da ifadenin ortak çarpanlarının çarpma ya da bölme işleminden çıkartılmasıdır.

$\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ gibi bir eşitlik alalım. Bu eşitlikte eşitliğin her iki yanını aşağıdaki şekillerde sadeleştirebilir.

✓ $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ a ile b sadeleştirebilir. Çünkü bölüm durumundadır.

✓ $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ c ile d sadeleştirebilir. Çünkü bölüm durumundadır.

✓ $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ a ile c sadeleştirebilir. Çünkü içler dışlar çarpımı yapıldığında a ile c eşitliğin farklı yönlerinde olur. Yani bölüm durumunda olurlar. $a \cdot d = b \cdot c$

✓ $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ b ile d sadeleştirebilir. Çünkü içler dışlar çarpımı yapıldığında b ile d eşitliğin farklı yönlerinde olur. Yani bölüm durumunda olurlar. $a \cdot d = b \cdot c$

Örnek

$$\frac{3x}{12} = \frac{24}{16} \text{ ise } x \text{ kaçtır?}$$

Çözüm

Öncelikle 3 ile 12 bölüm durumunda olduğundan sadeleştirilebilir. Bu durumda;

$$\frac{x}{4} = \frac{24}{16} \text{ olur.}$$

24 ile 16 bölüm durumunda olduğundan sadeleştirilebilir.

Bu durumda;

$$\frac{x}{4} = \frac{3}{2} \text{ olur.}$$

Burada 2 ile 4 sadeleştirilebilir. Bu durumda;

$$\frac{x}{2} = \frac{3}{1} \text{ olup, içler dışlar çarpımından;}$$

$$x \cdot 1 = 3 \cdot 2 \Rightarrow x = 6 \text{ bulunur.}$$

SAYILAR – 2

1. SAYI ÇEŞİTLERİ

a. Çift tamsayılar:

$$\{x: x=2k, k \in \mathbb{Z}\} = \{\dots, -4, -2, 0, 2, 4, 6, \dots\}$$

içerisinde çift çarpan bulunan bütün sayılar çifttir.

$x=2k$ ($k \in \mathbb{Z}$) ifadesinde 2 çarpanı bulunduğu için x çifttir.

Örnek

$$x = 2k, k = 3 \text{ için } x = 2 \cdot 3 = 6$$

b. Tek Tamsayılar:

$$\{x: x=2k+1, k \in \mathbb{Z}\} = \{\dots, -3, -1, 1, 3, 5, \dots\}$$

Tamsayı doğrusunda her çift sayıdan sonra tek sayı gelir.

$x=2k$ çift olduğuna göre 1 sonraki sayı $x=2k+1$ tek olur.

Tek + Tek = Çift Çift + Çift = Çift	Aynı cins tamsayıların toplamı ve farkı çifttir.
Tek + Çift = Tek	Farklı cins tamsayıların toplamı ve farkı tektir.
Tek . Çift = Çift Tek . Tek = Tek Çift . Çift = Çift	İçlerinde çift çarpan bulunan tamsayılar mutlaka çifttir.
Çift sayıların pozitif doğal sayı kuvvetleri çifttir.	
Tek sayıların pozitif doğal sayı kuvvetleri tektir.	
0! ve 1! hariç bütün faktöriyeller çifttir.	
0!=1 ve 1!=1'dir.	

c. Ardışık Tamsayılar:

x sayısının ardışığı x den 1 sonra gelen sayıdır.

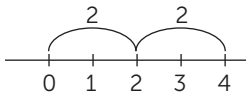
Yani;

$$x, x+1, x+2, x+3, \dots$$

i. Ardışık çift tamsayılar:

x çift bir sayı olsun. x den sonraki çift sayı 2 sonra gelir. Yani;

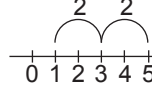
$$x, x+2, x+4, x+6, \dots$$

ii. Ardışık tek tamsayılar:

x tek bir sayı olsun. x den sonraki tek sayı 2 sonra gelir. Yani;

$$x, x+2, x+4, x+6, \dots$$

2. ASAL SAYILAR

Tanım: 1 ve kendisinden başka böleni olmayan yani pozitif tamsayı bölenlerinin kümesi iki elemanlı olan sayılara asal sayı denir.

- ✓ 1 asal değildir
- ✓ En küçük asal sayı 2'dir
- ✓ Asal sayılar içerisinde sadece 2 çifttir.

a. Kendi Aralarında Asal Sayılar

Herhangi iki sayının 1 den başka ortak böleni yoksa bu sayılar arasında asaldır. Bu iki sayının asal olma zorunluluğu yoktur.

b. Basamak Analizi (Çözümleme)

abcd dört basamaklı sayısını basamaklarına ayıralım.

$$\begin{aligned}
 abcd &= 1000a + 100b + 10c + d \\
 &= 1000a + 100b + cd \\
 &\quad \quad \quad \rightarrow cd \text{ iki basamaklı sayısı} \\
 &= 1000a + bcd \\
 &\quad \quad \quad \rightarrow bcd \text{ üç basamaklı sayısı}
 \end{aligned}$$

Yukarıda görüldüğü gibi abcd sayısını tamamen ya da kısmen basamaklarına ayırabiliriz.

$$✓ 1 + 2 + 3 + 4 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2}$$

$$✓ 1 + 3 + 5 + \dots + 2n - 1 = n^2$$

$$✓ 2 + 4 + 6 + \dots + 2n = n(n+1)$$

- ✓ T.T= Terimler Toplamı
- S.T=Son Terim
- İ.T=İlk Terim

$$✓ T.T = \frac{(S.T + İ.T) \cdot (S.T - İ.T + \text{Artış Miktarı})}{2 \cdot \text{Artış Miktarı}}$$

ÇÖZÜMLÜ TEST

1. a pozitif bir tamsayı olmak üzere

OKEK $(a-1, a) = 210$ olduğuna göre, $(a^2 + 2a + 1)$ toplamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) 196 B) 225 C) 256 D) 289 E) 302

2. 4, 6 ve 8 ile bölündüğünde hep 2 kalanını veren üç basamaklı kaç doğal sayı vardır?

A) 33 B) 34 C) 35 D) 36 E) 37

3. Bir traktörün arka tekerleğinin çevresi 80 br ön tekerleğinin çevresi 30 br'dir. Traktör hareket başladıktan sonra tekrar ilk konuma geldiğinde ön teker arka tekerden kaç fazla tur atmıştır?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

4. Üç trafik lambası sırasıyla 8, 14 ve 20 sn'de bir kırmızı ışık yakmaktadır. Saat 15.13'te üç lamba kırmızı ışık yakmıştır.

Üçü birden tekrar kırmızı ışık yaktığında saat aşağıdaki aralıklardan hangisindedir?

A) 15:13 B) 15:14 C) 15:17
15:14 15:15 15:18
D) 15:20 E) 18:13
15:21 18:14

5. Bir fabrika 4 günde bir ham madde alıp 8 günde bir ürettiklerini satmaktadır. Parasını ise 10 günde bir almaktadır. Bu üç iş ilk kez Pazartesi günü yapıldığına göre ikinci kez hangi gün yapılır?

A) Pazartesi B) Salı C) Çarşamba
D) Cuma E) Cumartesi

6. Boyutları 12 cm, 16 cm ve 36 cm olan dikdörtgenler prizması biçiminde olan kutuları üst üste yan yana koyarak en küçük hacimli küp yapmak isteniyor. Bu iş için en az kaç kutuya ihtiyaç vardır?

A) 376 B) 382 C) 396
D) 417 E) 432

7. Bir kitabın sayfaları 5' er, 7' şer, 8' er sayıldığında her seferinde 3 sayfa artıyor. Buna göre kitabın sayfa sayısı en az kaçtır?

A) 255 B) 268 C) 272
D) 283 E) 285

8. 252 ve 567 sayıları hangi sayıya bölünürse elde edilen bölümler aralarında asal olur?

A) 21 B) 36 C) 54 D) 63 E) 81

YÜZDE - KÂR - ZARAR PROBLEMLERİ

Bir üründen elde edilen Kâr ya da Zarar ürünün maliyeti üzerinden hesaplanır. Bu işlem yüzde hesabı ile yapılır. Yüzde hesabı ise kesir hesabının aynısıdır. Örneğin; x sayısının 3'te 2'si denildiğinde x sayısı 3'e bölünüp, 2 ile çarpılır. Yani;

$$\frac{2.x}{3} \text{ olur.}$$

- ❑ O halde x sayısının yüzde kırk'ı denilince x sayısı

100'e bölünüp 40 ile çarpılır. Yani;

$$\frac{40.x}{100} \text{ olur.}$$

- ❑ Bir ürünün maliyeti ile kârının toplamı satış fiyatını verir. Yani;

Alış+Kâr (zam) = Satış olur.

$$\begin{array}{c} \text{Alış } x \text{ olsun} \quad \xrightarrow{\%30 \text{ kâr}} \quad x + \frac{30.x}{100} = \frac{130x}{100} \\ \downarrow \quad \quad \downarrow \quad \quad \downarrow \\ \text{Alış} + \quad \text{Kâr} = \text{Satış} \end{array}$$

- ❑ Bir ürünün maliyetinden indirimi ya da zarar çıkararak ürünün satışını buluruz. Yani;

Alış-İndirim (zarar) = Satış olur.

$$\begin{array}{c} \text{Alış } x \text{ olsun} \quad \xrightarrow{\%40 \text{ indirim}} \quad x - \frac{40x}{100} = \frac{60x}{100} \\ \downarrow \quad \quad \downarrow \quad \quad \downarrow \\ \text{Alış} - \text{İndirim} = \text{Satış} \end{array}$$

O halde buradan şöyle bir sonuç çıkarabiliriz

Maliyet yüzde yüz olduğundan kârı paya ilave ederiz. Yani;

$$\frac{100}{100} \rightarrow \%40 \text{ kâr} \rightarrow \frac{100 + 40}{100} = \frac{140}{100} \text{ olur.}$$

Yine aynı şekilde indirimi paydan çıkarırız. Yani;

$$\frac{100}{100} \rightarrow \%40 \text{ indirim} \rightarrow \frac{100 - 40}{100} = \frac{60}{100} \text{ olur.}$$

Yüzde problemlerinde bilinmeyen sayı 100x olarak alınırsa çözüm yapılırken kolaylık sağlanmış olur.

Örnek

Bir mağaza %20 indirim uyguluyor. Satışların az olduğunu görünce indirimli satış fiyatı üzerinden %10'luk bir indirim daha uyguluyor.

Buna göre satıcı toplam % kaç indirim yapmıştır?

Çözüm

Ürünün satış fiyatı x olsun.

Öncelikle %20 indirimli satış fiyatını bulalım.

$$x \xrightarrow{\%20 \text{ indirim}} \frac{80x}{100} \left(\begin{array}{c} \text{indirimli} \\ \text{satış} \\ \text{fiyatı} \end{array} \right) \text{ olur.}$$

İkinci indirim, indirimli satış fiyatı üzerinden

yapıldığından $\frac{80x}{100}$ üzerinden indirim yapılır.

Bir ürünün maliyeti $\frac{100}{100}$ olduğundan indirim veya zararı

paydan çıkardığımızda son durumdaki satış bulabiliriz. %10 indirim demek;

$$\frac{100 - 10}{100} = \frac{90}{100}$$

olduğundan %90'ına satılmıştır.

Şimdi $\frac{80x}{100}$ 'ün %90'ını bulalım.

Bu durumda;

$$\frac{80x}{100} \cdot \frac{90}{100} = \frac{72x}{100}$$

olup, paydaki değişim bize kârı ya da zararı verir.

Bu durumda;

$$100 - 72 = 28$$

olduğundan %28 indirim yapılmıştır.

Örnek

%30 kârla satılan bir çanta satış fiyatı üzerinden 4 TL ekşiğine satılırsa %10 zarar ediliyor.

Buna göre çantanın maliyeti nedir?

Çözüm

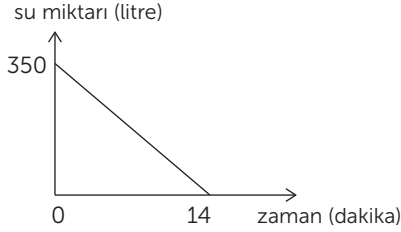
Ürünün maliyeti x olsun.

Bu durumda %30 kârlı satış fiyatı;

$$\frac{130x}{100}$$

ÇÖZÜMLÜ TEST

1. Bir depoda 350 litre su bulunmaktadır. Bu deponun altında bulunan musluk açıldığında depodaki su miktarının zamana göre değişimi aşağıdaki doğrusal grafikte verilmiştir.

Buna göre, musluk açıldıktan kaç dakika sonra depodaki su miktarı 50 litredir?

- A) 9 B) 10 C) 11 D) 12 E) 13
2. Bir kova 5 dakikada a litre su akıtan bir muslukla 4 dakikada, a dakikada 5 litre su akıtan başka bir muslukla ise 16 dakikada dolmaktadır.
- Buna göre, kova kaç litre su almaktadır?
- A) 4 B) 5 C) 6 D) 8 E) 9
3. İş yapma becerileri eşit olan 8 işçi günde 9 ar saat çalışarak bir işi 24 günde yapmışlarsa, bu işçilerden 12 tanesi günde kaç ar saat çalışarak aynı işi 18 günde yapabilirler?
- A) 6 B) 7 C) 8 D) 10 E) 12
4. Üç işçiden I. işçi bir işi yalnız başına 12 günde II. işçi aynı işi yalnız başına 18 günde yapabiliyor.
- Üçü bu işi birlikte 6 günde yapmış olduğuna göre, III. işçi bu işi yalnız başına kaç günde yapar?
- A) 30 B) 35 C) 36 D) 38 E) 28

5. Bir su tankına üstten bir muslukla t saatte $2a$ litre su akıyor. Tanktan dışarı, alttan bir muslukla $\frac{2t}{3}$ saatte a litre su boşalıyor.

Tank boş iken iki muslukta açılırsa $6t$ saatte kaç litre su birikir?

- A) $3a$ B) $2a$ C) a D) $\frac{a}{2}$ E) $\frac{a}{3}$

6. Göksu bir işi yalnız başına 30 günde, Cansu aynı işi yalnız başına 20 günde yapmaktadır. Göksu işe başlayıp 5 gün çalıştıktan sonra Cansu yardıma geliyor. Beraber çalışıp bu işi bitiriyorlar.

Cansu bu işte kaç gün çalışmıştır?

- A) 10 B) 8 C) 6 D) 5 E) 4

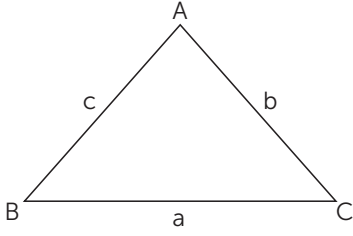
7. Bir işi 1. işçi 6 günde, 2. işçi 8 günde, 3. işçi 24 günde yapmaktadır. Üçü birlikte 2 gün çalıştıktan sonra 1. işçi işten ayrılıyor.

Kalan işi diğerleri kaç günde yapar?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

GEOMETRİK KAVRAMLAR – II

ÜÇGEN

Doğrusal olmayan üç noktayı birleştiren doğru parçalarının birleşim kümesine üçgen denir

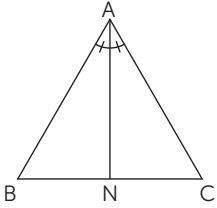
A. Üçgende Temel Elemanlar

ABC üçgeninin [BC] kenarına ait temel elemanlar:

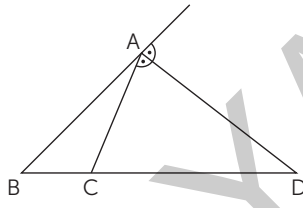
Açı, köşe ve kenarlardır.

B. Üçgenin Yardımcı Elemanları

1. Açıortay

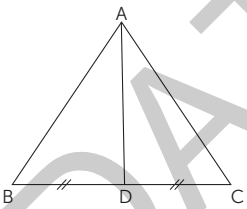

[AN] iç açıortaydır.

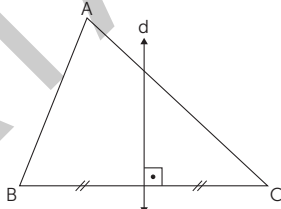

[AD] dış açıortaydır.

2. Kenarortay

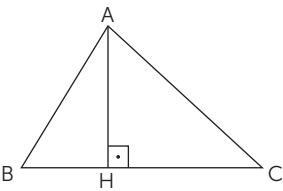

[AD]: kenarortay

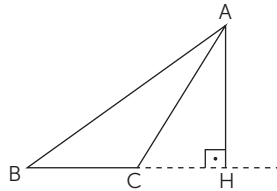

d: Kenar orta dikme

3. Yükseklik

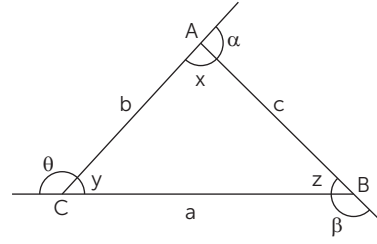

[AH]: Yükseklik

[AH]: Yükseklik

Üçgende Açı Özellikleri

a, b, c ; $\triangle ABC$ 'nin kenar uzunlukları x, y, z ; $\triangle ABC$ 'nin iç açıları α, β, θ ; $\triangle ABC$ 'nin dış açılarıdır

1. Bir üçgende iç açıların toplamı 180° 'dir.
 $x + y + z = 180^\circ$
2. Bir üçgende dış açıların toplamı 360° 'dir.
 $\alpha + \beta + \theta = 360^\circ$
3. Üçgenin bir köşesindeki iç açı ile dış açının toplamı 180° 'dir.
 $x + \alpha = 180^\circ, y + \theta = 180^\circ, z + \beta = 180^\circ$
4. Bir dış açı, kendisine komşu olmayan iki iç açının toplamına eşittir.

$$\alpha = y + z \quad \beta = y + x \quad \theta = x + z$$

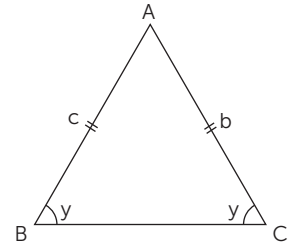
5. $b = c$ olursa ABC ikizkenar üçgen olur.

$$|AB| = |AC|$$

$$b = c$$

$$m(\hat{A}) = m(\hat{C})$$

$$x = y$$

6. $a = b = c$ olursa ABC eşkenar üçgen olur.

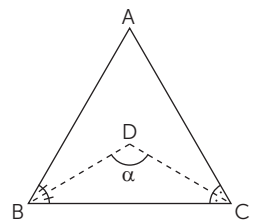
Eşkenar üçgenin iç açıları birbirine eşit ve her biri 60° 'dir.

ÜÇGENİN ÖZEL AÇI DURUMLARI

7. Şekilde [BD] ABC açısının açıortayı, [CD] ACB açısının açıortayıdır.

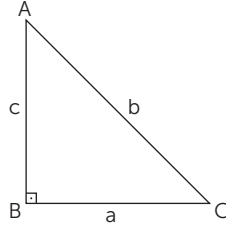
Bu durumda,

$$\alpha = 90 + \frac{m(\hat{A})}{2} \text{ dir.}$$

DİK ÜÇGEN

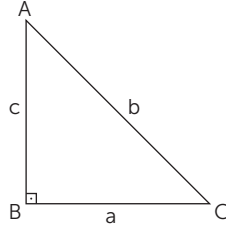
Bir açısı 90° olan üçgene dik üçgen denir. 90° 'nin karşısındaki kenara hipotenüs denir. Diğer kenarlar ise dik kenarlardır. Bir dik üçgende en büyük kenar hipotenüstür.

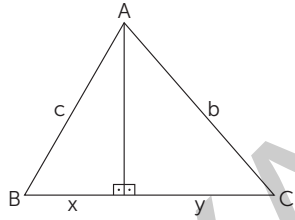
ÖZELLİKLER:

a. Pisagor Bağlantısı:

✓ $m(\hat{B}) = 90^\circ$ ise
 $b^2 = a^2 + c^2$ 'dir.

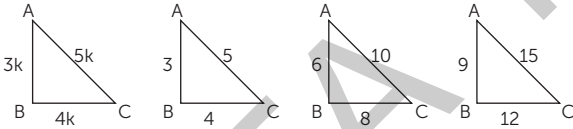

✓ $c^2 + y^2 = b^2 + x^2$

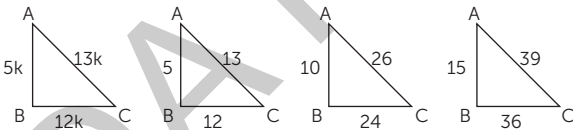

b. Bazı özel dik üçgenler:

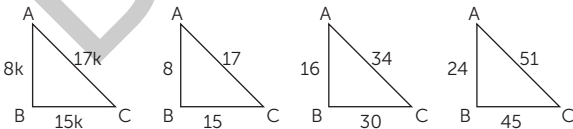
a)

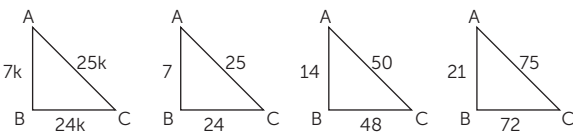
b)

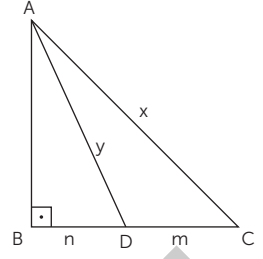
c)

d)

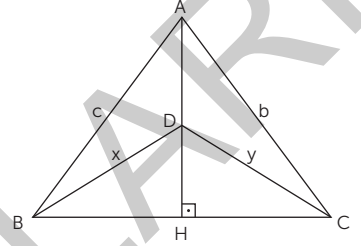

✓ $y^2 - n^2 = x^2 - (m+n)^2$

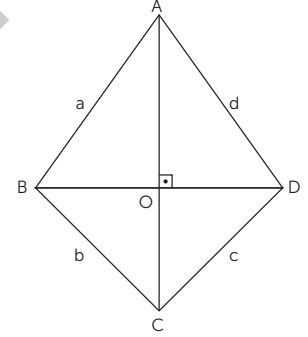
✓ $[AH] \perp [BC]$ ise

$c^2 + y^2 = b^2 + x^2$

✓ $[AC] \perp [BD]$ ise

$a^2 + c^2 = b^2 + d^2$

Açılarına Göre Özel Üçgenler

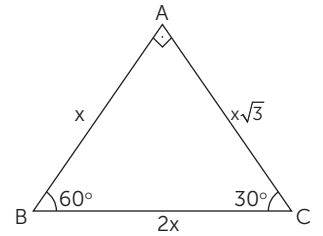
30°, 60°, 90° üçgeni

30°'lik açının karşısındaki kenarın uzunluğu hipotenüs uzunluğunun yarısına eşittir.

60°'nin karşısındaki kenar 30°'nin karşısındaki kenarın $\sqrt{3}$ katına eşittir.

$|BC| = 2x$ ise

$|AB| = x$ ve $|AC| = x\sqrt{3}$ olur.

Bir üçgende 30°, 45°, 60° gibi açılar varsa, açının karşısında üçgenin kenarlarına özel üçgen oluşturacak biçimde dik çizilir.

ÇÖZÜMLÜ TEST

1. Şekilde;

$[BA] \perp [AC]$

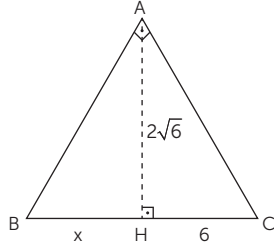
$[AH] \perp [BC]$

$|HC| = 6 \text{ cm}$

$|AH| = 2\sqrt{6} \text{ cm}$ ise

$|BH| = x$ kaç cm'dir?

- A)
- $4\sqrt{3}$
- B) 4 C)
- $2\sqrt{6}$
- D) 3 E)
- $2\sqrt{3}$

2.

$[AC] \perp [BD]$

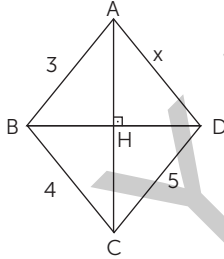
$|AB| = 3 \text{ cm}$

$|BC| = 4 \text{ cm}$

$|CD| = 5 \text{ cm}$

$|AD| = x$ kaç cm'dir?

- A)
- $3\sqrt{2}$
- B)
- $2\sqrt{5}$
- C)
- $\sqrt{21}$
- D)
- $\sqrt{23}$
- E)
- $2\sqrt{6}$

3. Şekilde;

$m(\hat{A}) = m(\hat{E}) = 90^\circ$

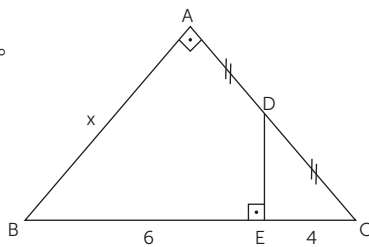
$|AD| = |DC|$

$|BE| = 6 \text{ cm}$

$|EC| = 4 \text{ cm}$

$|AB| = x$ kaç cm'dir?

- A)
- $4\sqrt{3}$
- B) 4 C)
- $2\sqrt{6}$
- D)
- $2\sqrt{5}$
- E) 2

4. Şekilde;

$[AC] \perp [BD]$

$m(\hat{B}) = 60^\circ$

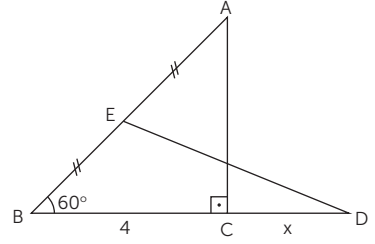
$|AE| = |EB|$

$|ED| = 2\sqrt{7} \text{ cm}$

$|BC| = 4 \text{ cm}$ ise

$|CD| = x$ kaç cm'dir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

5. $[AB] \perp [BC]$

$|AD| = |DC|$

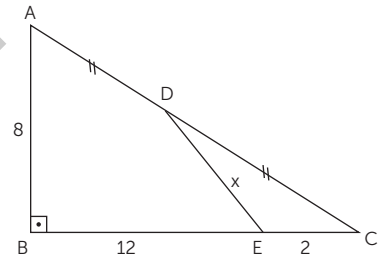
$|AB| = 8 \text{ cm}$

$|BE| = 12 \text{ cm}$ ve

$|EC| = 2 \text{ cm}$ ise

$|DE| = x$ kaç cm'dir?

- A)
- $\sqrt{51}$
- B)
- $\sqrt{42}$
- C)
- $\sqrt{41}$
- D)
- $\sqrt{34}$
- E)
- $2\sqrt{5}$

6. BAC ve ABD dik üçgenler

$[BA] \perp [AC]$

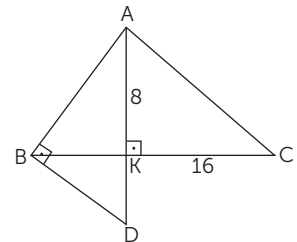
$[AB] \perp [BD]$

$[AD] \perp [BC]$

$|KC| = 16 \text{ br}$

$|AK| = 8 \text{ br}$ olduğuna göre $|KD|$ kaç br'dir?

- A) 1 B) 2 C)
- $\frac{5}{2}$
- D) 4 E)
- $\frac{9}{2}$

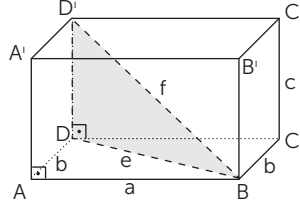
KATI CİSİMLERİN ALAN VE HACİMLERİ

DİKDÖRTGENLER PRİZMASI

Tabanı dikdörtgen olan prizmaya dikdörtgenler prizması denir.

e: yüzey köşegeni

f: cisim köşegeni

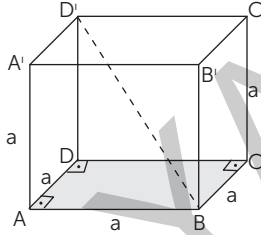

Özellikler

- ✓ Bütün Yüzey Alanı = $2(a.b + a.c + b.c)$
- ✓ Hacim = $a.b.c$
- ✓ Cisim Köşegeni: $f = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2}$
- ✓ Yüzey Köşegeni: $e = \sqrt{a^2 + b^2}$

KÜP

Bütün yüzeyleri kare olan dik prizmaya küp denir.

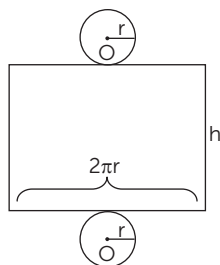
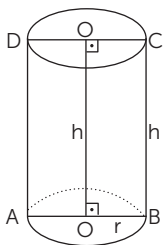
Özellikler

- ✓ Dikdörtgenler prizmasının tüm özelliklerini taşır.
- ✓ Alan = $6a^2$
- ✓ Hacim = a^3
- ✓ Cisim Köşegeni: $a\sqrt{3}$ 'tür.
- ✓ Yüzey Köşegeni: $a\sqrt{2}$ 'dir.

SİLİNDİR

Tabanı daire olan prizmalara silindir denir.

DİK SİLİNDİR

Yanal ayrıtları tabana dik olan silindire dik veya döne silindir denir.

Özellikler

- ✓ Taban Alanı = πr^2
- ✓ Yanal Alan = $2\pi r.h$
- ✓ Toplam Alanı = $2.\pi.r^2 + 2.\pi.r.h = 2.\pi.r.(r+h)$
- ✓ Hacim = $\pi r^2.h$

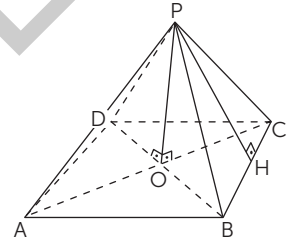
PİRAMİT

Düzlem üzerindeki herhangi bir geometrik şeklin tüm noktalarıyla düzlemin dışındaki bir P noktasının doğrusal olarak birleştirilmesiyle elde edilen şekle piramit denir.

(P,ABCD) şeklinde gösterilir.

[PO] : Cisim yüksekliği

[PH] : Yan yüz yüksekliği

Özellikler

- ✓ Yan yüzeyleri üçgenlerden oluşur.
- ✓ Yanal alanı, yan yüzeyleri oluşturan üçgenlerin alanları toplamıdır.
- ✓ Bütün alanı taban alanı ile yanal alanının toplamıdır.
- ✓ Hacim = $\frac{1}{3} \times \text{Taban alan} \times \text{yükseklik}$

DÜZGÜN DİK PİRAMİT

Tabanı düzgün çokgen olan ve yüksekliği tabanın ağırlık merkezinden geçen piramite düzgün dik piramit denir.

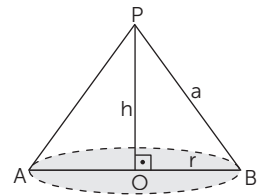
KONİ

Tabanı daire olan piramite koni denir. Yüksekliği tabanın merkezinden geçiyorsa dik koni veya döne koni denir.

h: cismin yüksekliği

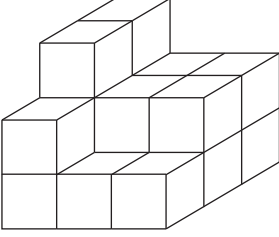
r: taban yarıçapı

a: ana doğru

ÇÖZÜMLÜ TEST

1. Aşağıdaki yapı, birim küplerden oluşmaktadır.

Bu yapıyı bir küp yapmak için en az kaç birim küp gereklidir?

- A) 6 B) 7 C) 8 D) 9 E) 10

2. Şekildeki dikdörtgenler prizmasında

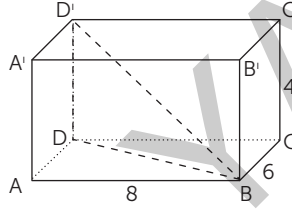
$$|AB| = 8 \text{ cm}$$

$$|BC| = 6 \text{ cm ve}$$

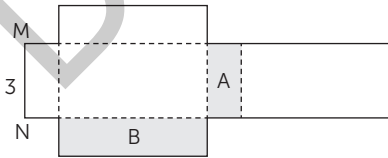
$$|CC'| = 4 \text{ cm ise}$$

Alan $A(DBD')$ kaç cm^2 'dir?

- A) $9\sqrt{3}$ B) $12\sqrt{3}$ C) $15\sqrt{3}$ D) 18 E) 20

3. Aşağıda, bir dikdörtgenler prizmasının açılımı verilmiştir.

Bu açının çevresi 42 birim ve $|MN| = 3$ birimdir.

A bölgesinin alanı 6 birim kare olduğuna göre, B bölgesinin alanı kaç birim karedir?

- A) 8 B) 9 C) 10 D) 12 E) 14

4. Şekildeki piramitte

ABCD dikdörtgen

$$[ED] \perp [DC],$$

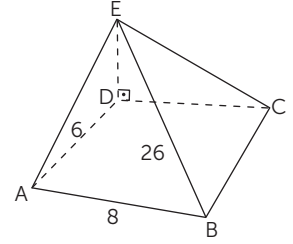
$$|AB| = 8 \text{ cm},$$

$$|AD| = 6 \text{ cm ve}$$

$$|EB| = 26 \text{ cm ise},$$

piramitin hacmi kaç cm^3 tür?

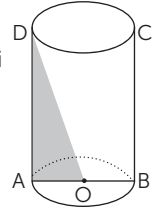
- A) 356 B) 366 C) 384 D) 392 E) 426

5. Şekilde, taban merkezi O olan dik silindirin yanal alanı $48\pi \text{ cm}^3$ ve hacmi $72\pi \text{ cm}^3$ ise,

Alan (AOD) kaç cm^2 'dir?

- A) $4\sqrt{5}$ B) 10 C) $\sqrt{139}$ D) 12 E) $2\sqrt{41}$

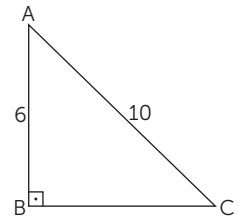

- 6.

ABC dik üçgeninde

$$|AB| = 6 \text{ br}$$

$$|AC| = 10 \text{ br}$$

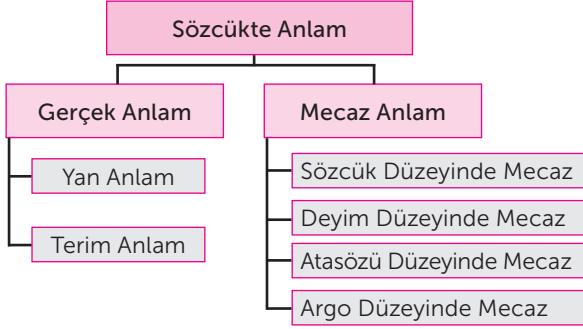
olduğuna göre, bu üçgenin $[AB]$ etrafında 360° döndürülmesiyle elde edilen cismin hacmi kaç br^3 olur? ($\pi=3$)

- A) 356 B) 366 C) 384 D) 392 E) 426

SÖZEL YETENEK

ANLAMLARINA GÖRE SÖZCÜKLER

Kendi başına bir anlamı olan, bir varlığı, bir durumu, bir hareketi ifade eden seslere sözcük denir. Sözcükler, sözlü ve yazılı anlatımın temel ögesini oluşturur.

1. GERÇEK ANLAM (TEMEL ANLAM)

Sözcüğün aklımıza gelen ilk anlamıdır. Başka bir deyişle sözcüğün zihnimizde uyandırdığı ilk çağrışımdır.

Örnekler

- ✓ Sanatseverler bu konserde müziğin evrenselliğini bir kez daha anladı.
- ✓ Koltuk değneği kırılınca bir taşın üzerine oturup beklemeye karar verdi.

Örnek

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde altı çizili sözcük temel anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Elini incittiği için yazı yazamıyormuş.
- B) Karşı sokağın ağzında duran çocuk ağlıyordu.
- C) Beşiktaş sırtları pırıl pırıl, boğaz masmaviydi.
- D) Kolu yırtık, örme bir ceketle gelmiş.
- E) Yokuşun başında derin bir nefes aldı.

Çözüm

Organ karşılığı olarak kullanılan sözcüklerin akla gelen ilk anlamı temel anlamdır. Bu adlar, yakıştırma yoluyla diğer varlıklar için de kullanılabilir. Sözcüğün bu yolla kazandığı yeni anlam yan anlamdır. A seçeneğinde "el" sözcüğü tutma organını karşıladığı için temel anlamlı, diğer seçeneklerdeki altı çizili sözcükler yan (yakıştırma) anlamlıdır.

a. Yan Anlam

Gerçek anlama çeşitli anlam ilgileriyle bağlı kalmak koşuluyla, sözcüklerin kazanmış olduğu ikincil anlamlara yan anlam denir. Yan anlam ile kullanılan sözcükler gerçek anlamdan tümüyle uzaklaşmaz, mutlaka bir yönüyle gerçek anlama bağlı kalır.

Örnekler

- ✓ Çok sağlam biri. Ona her şeyimi anlatabilirim. (Sır saklayan, güvenilir)
- ✓ Yaşanılan bu kadar şeyin üstesinden gelebildiğine göre çok sağlam biri olmalı. (Dirayetli)

Örnek

Bir sözcüğün anlamı araştırılırken o sözcüğün kullanıldığı cümledeki diğer sözcüklere de dikkat etmek gerekir. Çünkü bir sözcük, anlamını kullanıldığı cümledeki diğer sözcüklerle kazanır.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde altı çizili sözcük yan anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Bu kadar yumuşak bir koltuğa daha önce hiç oturmamıştım.
- B) Kızarmış ekmekle kahvaltı yapmak en büyük zevkiydi.
- C) Soğuk bir kış gecesi yollara düştü.
- D) Küçük bir evde beş kardeşine bakmakla yükümlüydü.
- E) Küçük çocuk ansızın düşünce ayağı kırıldı.

Çözüm

Sözcüklerin akla gelen ilk anlamı temel anlamdır. Temel anlamı çağrıştıracak şekilde sözcüklerin kazanmış olduğu anlam yan anlamdır. D seçeneğindeki "bakmak" sözcüğü akla gelen ikinci anlamı ile kullanıldığı için yan anlamı ile kullanılmıştır.

b. Terim Anlamı

Sözcük, bilim ya da sanat dallarından biriyle ilgili bir kavram olarak kullanıldığında terim anlamı kazanmış olur.

Örnekler

- ✓ Şarkının nakaratını birlikte seslendirdiler. (müzik terimi)
- ✓ Oyunun daha ilk perdesinde olayın gizemi çözülüyor. (tiyatro terimi)

PARAGRAFTA ANLATIM ÖZELLİKLERİ

Yapısı sağlam kurulmuş bir paragrafta "özlülük, yalınlık, akıcılık, doğallık, özgünlük, inandırıcılık, etkileyicilik..." gibi temel özelliklerin bulunması gerekir. Paragrafta yer alması beklenen temel anlatım özelliklerini kısaca açıklayalım:

1. ÖZLÜLÜK

Duygunun ya da bir gerçeğin en kestirme yoldan anlatımına özlülük denir. Özdeyiş ve atasözlerinin anlatımında özlülük vardır. Bu anlatım özelliğini içeren paragraflarda ayrıntılara da yer verilmez, anlatılmak istenen en kestirme yolla verilir.

2. YALINLIK

Duygunun, düşüncenin ya da bir gerçeğin sade, süssüz, gösterişsiz biçimde anlatımına yalınlık denir. Bilimsel ve öğretici yazılarda bu anlatım özelliğine sıkça yer verilir. Sanatsal yazılarda ise bu anlatım özelliğine pek yer verilmez.

3. AKICILIK

Duygunun, düşüncenin ya da bir gerçeğin anlatımında paragrafı oluşturan cümlelerin söyleniş ve okunuşundaki kolaylık ve rahatlığa akıcılık denir. Akıcılık hem seçilen sözlerin ses özelliğine hem de cümle kuruluşundaki özene dayanır.

4. ÖZGÜNLÜK

Duygunun, düşüncenin, kavramın ya da bir gerçeğin anlatımının, anlatana özgü nitelikler taşımasına özgünlük denir. Özgün yazılarda sanatçı ortaya koyduğu ürünle diğer yazarlardan ayrılır ve kendi çizgisini ortaya koyar.

5. ETKİLEYİCİLİK

Etki; bir kimsenin ya da nesnenin başka bir kişi üzerindeki gücüdür. Etkileyicilik, bu gücü kullanarak kişiyi zor kullanmadan değiştirmeye çalışmaktır. Düşünce paragraflarında okuyucunun düşüncesini paragrafta anlatılanlar doğrultusunda değiştirmesi, olay paragraflarında ise kendisini olay içinde hissetmesi paragrafın etkileyiciliğiyle ilgilidir.

6. TUTARLILIK

Anlatımda birbirleriyle çelişen düşünceleri ileri sürmemek, sık sık düşünce değiştirmemektir.

7. YOĞUNLUK

Birçok anlamı bir arada vermektir. Anlam içinde anlam bulunacak şekilde bir anlatımı tercih etmektir.

8. DURULUK

Anlatımın açık ve anlaşılır olması, anlatımda anlaşılması zor ifadelerden kaçınılmasıdır. Söylenecek sözü sembollere ve imgelere sığınmadan anlatmak demektir.

9. AÇIKLIK

Bir yazıda belirtmek istenen duygu ve düşüncenin kolay anlaşılması; herhangi bir ek yorum veya açıklamaya gerek duymamasıdır.

10. İNANDIRICILIK

Anlatılanların olmuş ya da olabilir olduğuna okuyucunun inandırılması durumudur. Bu anlatım biçiminde nesnel ifadeler kullanılır.

11. DOĞALLIK

Sıradan olmak, anlatımda yapmacık olay ve söylemlerden kaçınmaktır.

12. KALICILIK

Bir eserin ya da paragrafın kendinden sonraki dönemlerde de ilgi görüp özelliğini korumasıdır.

13. EVRENSELLİK

Bir yapının ya da paragrafın dünyadaki tüm insanlar üzerinde aynı etkiyi göstermesidir.

ÇÖZÜMLÜ TEST

1. Bazı şiirlerle -eğer başarabilerseniz- tek bir yolculuğa çıkabilirsiniz; ama Özdemir Asaf'ın şiiri tek bir sözcükle bile insanı binlerce yolculuğa çıkartabiliyor. Kullanılan sözcüklere hemen her şiirde rastlayabiliyoruz; ancak Özdemir Asaf onları kendi sesiyle söylemiş. Öyle ki bir şiirini gördüğünüzde "Bunu Özdemir Asaf yazmış" diyebiliyorsunuz.

Parçada bahsedilen Özdemir Asaf şiirlerinin en belirgin özellikleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akıcılık - Yoğunluk
B) Özgünlük - Evrensellik
C) Kalıcılık - Akıcılık
D) Doğallık - Yalınlık
E) Özgünlük - Yoğunluk

2. Nice genç yazarlarımız, "yazar" olmak uğruna boş işlere girişip hem kendilerini hem de bizleri hoşnutsuz bir durumun içine sokuyorlar. Kuşkusuz ki edebiyattan keyif almanın tek şartı "edebiyat yapmamak"tır. Edebiyat yapmamaktan kastım ise saf sözcükler kullanmaktır. İşte edebiyatın ana koşulu budur.

Yukarıdaki sözleri söyleyen yazarın, gerçek edebiyatın ana koşulu dediği özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bütünlük B) Açıklık C) Etkililik
D) Akıcılık E) Yalınlık

3. Bu gençler, karşılarına çıkacak olan konuşmacıların kendilerini uzun cümlelerle uyutmasını değil, çarpıcı ve dolu dolu sözlerle kısa sürede bilgilendirip heyecanlandırmasını istiyor.

Bu cümleye göre bir konuşmacıdan beklenen özellikler aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özgünlük - Akıcılık
B) Evrensellik - Tutarlılık
C) Özlülük - Etkileyicilik
D) Akıcılık - Doğallık
E) Duruluk - Yalınlık

4. Dünyaca ünlü yazarımız "Nasıl bu kadar başarılı oldunuz?" sorusuna şu cevabı verdi; "Siz, siz olarak en iyisiniz; siz başkalarının yerine geçtiğinizde en iyi ikinci olabilirsiniz."

Yukarıdaki cevabı veren yazar aşağıdaki özelliklerden hangisinin önemine değinmiştir?

- A) Tutarlılığı B) Özgünlüğü C) Yoğunluğu
D) İnanırcılığı E) Etkileyiciliği

5. Çıkardığı şiir kitabı ile taraflı tarafsız herkesin beğenisini kazanan genç ozan başarısının sırrını şu cümleyle özetledi:

"Şiirde başlıca amacım; emek vermeden, ağızdan çıkıverdiği gibi söylenmiş izlenimi vermektir."

Bu cümleye göre ozanın, şiirlerinde özellikle amaçladığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğallık B) Yalınlık C) Akıcılık
D) Açıklık E) Duruluk

6. (I) Günümüz romancısı, eserin konusunu toplumun yaşantısından seçer. (II) Romandaki kişileri, yaşayan birer insan olarak ele alır. (III) Onları, belli bir zaman içinde tanıdığımız bir yerin adamı olarak okuyucuya sunmalıdır. (IV) Şair, sanat adamı bana benzemiyorsa, yalnız kendini söyleyip de beni söylemiyorsa, ondan bana ne? (V) Ben bir sanat eserinde kendi sevinçlerimi, kendi acılarımı görmeliyim ki ona ilgi gösterebileyim, onu anlayabileyim.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde karakterlerin gerçekçi olması gerektiği belirtilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

7. Gündelik dille şiir yazan şairler var; ama bence yanlış yapıyorlar. Şiir diliyle gündelik yaşamı anlatamayız. Şiir, elit kesimin işi. Şiirde bir verilmiş anlam vardır, bir de kazanılmış anlam. Benim şiirlerimdeki anlamın kazanılmasını isterim, okurumun şiirimi anlamak için uğraş vermesini isterim.

Böyle diyen biri şiirde "özellekle" hangi niteliğin olmasını istemektedir?

- A) Akıcılık B) Bütünlük C) Özgünlük
D) Yoğunluk E) Öznellik

SINAVDA ÇIKAN SORU TARZLARI - II ANLAM BÜTÜNLÜĞÜNÜ BOZAN CÜMLEYİ BULMA

1. ANLAM BÜTÜNLÜĞÜNÜ BOZAN CÜMLEYİ BULMA

Paragraf, bir düşünce birimidir. Her paragraf, belli bir görüşü, düşünceyi dile getirir. Bu görüşün dışına çıkan, konudan sapan bir düşünce, paragraftaki düşünce akışını bozar. Böyle bir paragraf da "iyi" olarak nitelenemez.

Paragraf, büyük bir parçanın küçük bir bölümü olduğundan kendi içinde bir bütünlüğe sahiptir. Belli bir konuyu ya da düşünceyi işler.

Bu sorularda öncelikle bulmamız gereken paragrafın konusu ve ana düşüncesidir.

- ✓ Konu bulunduktan sonra parçada geçen cümleler teker teker incelenerek konu ile alakalı olup olmadıklarına bakılmalı ve alakasız cümle bulunmalıdır.
- ✓ Ana düşünce belirlendikten sonra parçada geçen cümleler teker teker incelenerek ana düşünceye ters düşen yargı belirlenmelidir.
- ✓ Numaralanmış cümleler anlamları ya da içerikleri bakımından incelenerek aralarındaki bağlantı çözümlüdür. Dışta kalan cümle anlam bütünlüğünü bozan cümledir.

Örnek

(I) F. Kafka'nın, çok ilgi çekeceği sanılan yeni bulunmuş mektupları, İsveç'te kitap olarak yayımlandı. (II) Bu yayınevi geçen yıl çeşitli yazarların yapıtlarından oluşan bir kitap dizisi yayımlamıştı. (III) Mektuplar, Kafka'yı sevenleri de edebiyat tarihçilerini de yakından ilgilendiriyor. (IV) Bunlarda Kafka üzerinde yapılmış kimi eski araştırmaları aydınlatan bilgiler yer alıyor. (V) Ayrıca, yazarın yaşamının son aylarıyla ilgili önemli noktalar ortaya konuyor.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm

Cümlede F. Kafka'nın yeni bulunmuş mektuplarının İsveç'te kitap olarak yayımlandığından söz ediliyor. Bundan sonraki cümleler de bu konuyla ilgili olmalıdır. Oysa (II) numaralı cümlede buna aykırı davranılıyor ve söz konusu yayınevinin geçen yıl çeşitli yazarların yapıtlarından oluşan bir kitap dizisi yayımladığından bahsediliyor.

Örnek

(I) Bir şeyin ilkinin merak edip "Bu ilk ne zaman yapılmıştı?" diye kendimize sordüğümüz çok olmuştur. (II) Sümer uygarlığından söz ederken, merak ettiğimiz birçok "ilk"e yanıt bulabiliriz. (III) Günümüzden yaklaşık 5000 yıl önce Sümerler yazıyı bulmuşlar, ilk kent devletlerini kurmuşlar, ilk yasaları düzenlemişler, ilk efsane ve destan örneklerini vermişlerdi. (IV) Başlangıçta, her Sümer kenti bir doğa gücünü simgeleyen bir tanrının koruyuculuğuna verilmişti. (V) MÖ 3000'lerde insanlık bir şafak sökümü yaşıyordu ve bunu Sümerler sağlamıştı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm

Parçanın I. cümlesinde "ilk"lerin kişide oluşturduğu merak dile getirilmiş ve parça Sümer uygarlığının imza attığı "ilk"lerle devam ettirilmiştir. Ancak IV. cümle "Sümer kentini koruyan bir tanrının varlığını" konu edindiğinden bu cümle düşüncenin akışını bozmuştur.

Örnek

(I) Beş dakika önce bir konuyu şiddetle savunan sanatçı, beş dakika sonra sizinle birlikte kendi savunduğu şeyle alay edebilirdi. (II) Bir insan nasıl olur da durmaksızın düşünebilir, her şeyi durmaksızın sorgulayabilir ve aynı anda büyük bir coşkuyla, heyecanla hayata bağlanabilir? (III) Sanatçı, varlığıyla bunun mümkün olduğunu anlatıyordu çevresindekilere. (IV) Onun bir yerlerde bir şey yaptığını hayal etmek bile yeterliydi aynı heyecanın birazcık da olsa arkadaşlarına bulaşması için. (V) Anlamıştık belki: Onun saati durmadan akıyordu da bizim saatimiz çalışmak için bahaneler arıyordu sanki. (VI) Bizim yaşama anlam katma konusundaki üşengeçliğimiz; onun bahanelere gerek duymadan, bir başkaldırı gibi sürdürdüğü yaşamını, hız ya da telaş olarak görmemize neden oluyordu.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisinin parçanın anlam bütünlüğünü bozduğunu bulunuz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm

II, III, IV ve V. cümleler sanatçının özellikleri üzerinde dururken I. cümle belli bir sanatçının bir özelliği üzerinde durmaktadır.

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 29 95 www.datayayinlari.com
bilgi@datayayinlari.com | WhatsApp: 0 505 925 57 81

